

Riba, pensador sense obra

El *Diccionari de la literatura catalana* diu que Manuel Balasch i Recort és autor del llibre *Carles Riba: la vessant alemanya del seu pensament*. És autor del llibre *Carles Riba: la vessant alemanya del seu pensament i de la seva obra*.

Estadística manipulada

El Simenon d'*El gat* fa informada Marguerite quan diu al seu home que no s'oblidi que una dona viu de tres a cinc anys més ("de trois à cinq ans de plus") que un home. Quaderns Crema-Lluís Maria Todó la fa imprecisa: "una dona viu tres o quatre anys més que un home".

Neix la tornada sense anada

Alicia viatja amb tren sense bitllet i el senyor vestit de paper blanc li diu, segons l'edició labutxaca-Salvador Oliva, "compra't un bitllet de tornada cada vegada que s'aturi el tren". El fet que li digui que compri només el de tornada deu ser una mostra de l'humor absurd de l'autor. Però només s'ho pensarà el lector d'aquesta edició. Carroll escriu "return-ticket", la forma anglesa que s'utilitza per a anomenar el bitllet d'anada i tornada.

Girona esborra Palafrugell

Toni Rodríguez Pujol (*La cinquena carpe*. La Magrana) fa dir a un personatge que els senyors de Girona van ser els que van construir les casetes modernistes de la platja del Canadell, a Calella de Palafrugell. Les cases del Canadell, una de les quals era de la família de l'escriptor palafrugellenc Josep Pla, van ser construïdes pels senyors de Palafrugell.

Neix el director grimpador

El DIEC2 manté el formidable exemple que es va empescar el DIEC1 per a donar el sentit figurat de *grimpar*: "El nou director només pensa a grimpar". Normalment, si ja has arribat a director no et cal grimpar més.

Primer estudi integral de la trajectòria de Josep Aragay, figura clau del noucentisme artístic

Xavier Castanyer i Angelet (Breda, la Selva, 1967) ha publicat en l'editorial de l'Abadia de Montserrat el primer estudi integral de la trajectòria artística, teòrica i també personal d'una de les figures més rellevants de la Catalunya noucentista: Josep Aragay i Blanchart (Barcelona, 1889-Breda, 1973), dibuixant, gravador, pintor i ceramista, per una banda, i, per l'altra, poeta, crític, teòric de l'art, professor i polític. El volum, titulat *Josep Aragay, artista i teòric del Noucentisme*, és fruit d'una tesi doctoral que aporta gran quantitat de documentació inèdita de primera mà, com correspondència, i que utilitza els fruits d'una exhaustiva recerca de la premsa de l'època i els arxius oficials.

Com diu Francesc Fontbona en el pròleg, l'estudi és molt més que una biografia del polifacètic personatge, perquè a través d'ella entendrem millor tota una època, aquell Noucentisme de fet tan complex i que tan bé encarnà la vida, i no només la cultural, de bona part de la Catalunya del primer terç del segle XX.

La curiositat intel·lectual del personatge, versat en les arts i en les lletres, ens dibuixa, a priori, considera Castanyer i Angelet, el perfil d'un home compromès amb els reptes culturals que s'havien encetat, a casa nostra, a principis del nou-cents. Fidel als preceptes d'un programa estètic inspirat per Eugeni d'Ors, Joaquim Folch i Torres o Francesc Pujols, entre tants d'altres, Aragay va edificar i projectar la seva obra a través d'un llenguatge que, entroncat amb la tradició grecoromana, cercava una via d'expressió pròpia, moderna i amb vocació de perennitat.

Superada una primera etapa d'exaltació barroca –per a molts la millor de l'artista, recorda Cas-

tanyer i Angelet– i després d'un viatge a Itàlia de gairebé un any, Aragay portarà, a la teoria i a la pràctica, una particular concepció del classicisme modern, de matriu mediterraneista, que esdevindrà, a més, una via d'oposició a l'estètica vuitcentista i als postulats acadèmics, però també a les noves formulacions de l'art d'avantguarda.

La consulta a la premsa ha permès copsar quin va ser l'impacte de l'obra d'Aragay, quines van ser les obres més apreciades i quines les més discutides. I una revisió a fons dels diferents setmanaris satírics i de les revistes infantils on va col·laborar ha permès analitzar quina va ser la seva evolució com a dibuixant.

Un dels aspectes menys coneguts i, fins ara, gens estudiats del personatge és el seu pas per la política. Aragay es va comprometre amb la República i la seva defensa de les classes populars tindrà greus conseqüències per a l'artista, que coneixerà la presó. La seva muller, Teresa Solà, mestra de l'escola de nenes de Breda, també fou empresonada i depurada pel ministeri. L'exclusió social i professional del matrimoni va tenir conseqüències greus i irreparables, constata Castanyer i Angelet. Una d'elles, l'oblit en què va caure. La creació del museu de Breda, dedicat a Aragay, diu l'estudiós, no ha estat suficient, de moment, per a situar el seu nom en el lloc que correspon.



Retrat de Josep Aragay, del 1916. Il·lustra la sobrecoberta del volum de Xavier Castanyer i Angelet.